

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Рівень вищої освіти - другий (магістерський)

за спеціальністю 014 Середня освіта(за предметними спеціальностями)

Освітня програма «Середня освіта(Українська мова і література)»

Спеціалізація 014.01 Українська мова і література

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки
та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика
Протокол №1 від 27 серпня 2024р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогіка і психологія середньої освіти
Викладач (-і)	Кандидат педагогічних наук, доцент Ковальчук Віра Миколаївна
Контактний телефон викладача	0669104361
Е-mail викладача	vira.kovalchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Понеділок 14.30. ауд 305. Гуманітарний корпус. Синхронна комунікація відбувається згідно розкладу занять- стаціонарно чи дистанційно – на платформах Zoom.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Зміст програми навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія середньої освіти» спрямований на оволодіння майбутніми вчителями досягненнями світової цивілізації в галузі педагогічної і психологічної науки з урахуванням надбань української педагогічної думки та шкільної практики, багатовікових педагогічних традицій українського народу, на формування розуміння генезису педагогіки як науки, оволодіння основами теорії навчання та виховання, сучасними педагогічними технологіями.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета: забезпечити загальнопедагогічну і професійну підготовку майбутнього вчителя, озброїти студентів ґрунтовними знанням теоретичних основ сучасної педагогіки, сформуванню умінь і навичок, необхідних для організації навчання і виховання учнів в умовах реформування освіти відповідно до Закону України «Про освіту». Завдання: - засвоєння ключових положень і проблематики сучасної педагогіки та психології; - опанування теоретико-методологічними підходами до вивчення предмета, основними поняттями і категоріями педагогіки; - ознайомлення із методами науково-педагогічних досліджень і формування у студентів умінь користуватися цими методами у практичній діяльності;	

- з'ясування змісту професійної діяльності вчителя, основ його педагогічної майстерності та педагогічної техніки;
- допомога студентів у набутті умінь теоретичного проектування та практичного конструювання освітнього процесу, спрямованого на розвиток особистості учнів та їх творчу самореалізацію, передовсім шляхом проведення уроків і годин класного керівника;
- сприяння засвоєнню методів і форм організації навчального й виховного процесів у закладі середньої освіти;
- спонування студентів до подальшої самоосвіти і самовиховання, розвитку особистісних якостей майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання обов'язків учителя; формування потреби постійно займатися самонавчанням і самовдосконаленням.

4. Програмні компетентності та результати навчання

- ЗК-1. Здатність до застосування знань у практичних ситуаціях професійної діяльності.
- ЗК-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і її реалізації в професійній діяльності.
- ЗК-5. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації, вміння знаходити оптимальні рішення, проявляти креативність та лідерство, працювати в команді.
- ЗК-6. Вміння діагностувати проблеми в галузі освіти, знаходити рішення та брати відповідальність за їх втілення, бути критичним і самокритичним.
- ЗК-7. Вміння взаємодіяти в педколективі, налагоджувати міжособистісну комунікацію з учасниками освітнього процесу.
- ЗК-10. Здатність поважати погляди представників інших культур, цінувати різноманіття та мультикультуральність, дотримуватися гендерної рівності, зважати на права людей з особливими потребами.
- СК-2. Уміння поглиблювати теоретичні та практичні знання з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.
- СК-3. Здатність враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, організовувати конструктивну взаємодію з учасниками освітнього процесу, забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.
- СК-4. Здатність розуміти тенденції в науці та освіті, готовність до використання інновацій у професійній діяльності.
- СК-11. Здатність до моделювання змісту навчання з метою формування в учнів ключових компетентностей, їх мотивації до саморозвитку,
- ПР-01. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук відповідно до предметної спеціальності «Українська мова і література» у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, вільно користується спеціальною термінологією в галузі української філології.
- ПР-03. Використовує сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості викладання і навчання української мови й літератури, демонструє вміння практичного застосування педагогічних інновацій у професійній діяльності.
- ПР-05. Володіє вміннями виконувати власне дослідження, визначає і характеризує основні принципи та методи науково-педагогічних досліджень, демонструє навички узагальнення й презентації отриманих результатів.
- ПР-07. Володіє методикою розробки освітніх проєктів, аналізує спроможність управління процесом їх упровадження, прогнозує очікувані результати.
- ПР-08. Демонструє вміння забезпечувати конструктивну взаємодію з учасниками освітнього процесу, здатність діяти автономно і в команді, знає і дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ПР-11. Демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю в закладах загальної середньої освіти, забезпечувати та оцінювати її якість.
 ПР-12. Реалізує принципи індивідуалізації і диференціації в навчанні з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, забезпечує рівноправність (расову, гендерну, релігійну, політичну тощо) здобувачів освіти.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин 90 год
Лекції	18 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	12 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	014 Середня освіта. Українська мова і література	1	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практ.	сам. роб.
Тема 1. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки.	2	1	5
Тема 2. Розвиток, виховання та формування особистості.	2	1	5
Тема 3. Суть і завдання виховного процесу в закладі освіти.	1	1	5
Тема 4. Закономірності й принципи виховання. Загальні методи і форми виховання. Методи виховання.	1	1	5
Тема 5. Формування основ наукового світогляду. Шляхи формування світогляду.	1	2	10

Тема 6. Основні напрямки виховання здобувачів освіти.	1	2	5
Тема 7. Класний керівник як організатор позаурочної діяльності .Дитячий колектив.	2	2	5
Тема8.Позакласна і позашкільна робота .Школа і громадськість.	2	2	5
Тема 9.Суть процесу навчання в навчальному закладі .Дидактика .Оптимізація й інтенсифікація навчання.	2	2	5
Тема 10.Зміст освіти в українській національній школі.	2	2	5
Тема 11.Вивчення, узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду, впровадження його у шкільну практику.	2	2	5
Загальна кількість годин	18	12	60

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 бальна – 50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків;вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання для аналізу педагогічних явищ; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмових робіт	Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, та проектних робіт. Терміни написання: денна форма – на парі, заочна форма – за 10 днів до сесії.

Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	– оцінка за поточне тестування (10 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (15 балів); – оцінка за індивідуальне завдання (15 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів). Умовами допуску до підсумкового контролю є рейтинг 25 балів
	впродовж практичних занять (письмові роботи, усні відповіді). Умови допуску до підсумкового контролю (екзамену) передбачають дотримання Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
Підсумковий контроль	Форма контролю: екзамен Форма здачі: тестовий контроль Підсумковий контроль здійсню згідно Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
	7. Політика навчальної дисципліни
Письмові роботи	Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Академічна доброчесність	У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно. За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-ro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf
Відвідування занять (відпрацювання)	Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені
	Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2023/08/polozhennia-pro-osp_7-redaktsia.pdf Пропуски семінарських(практичних,лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від19.05.2023 р.)https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.) https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf

Неформальна освіта	Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, UdeMy, EdEra та ін. https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf
8. Рекомендована література	
1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: <i>навчально методичний посібник</i>/авторський колектив: Завгородня Т.К., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стинська В.В., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Прокопів Л.М., Салига Н.М./За заг. ред. В. Стинської, Л. Прокопів/Івано-Франківськ, 2021. 400с 2. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів., К., Видавничий центр «Академія», 2021.. 3. Гільбух Ю.З. Розумово обдарована дитина. Психологія, діагностика, педагогіка. К.: РОВО «Укрвузполіграф», 2019. 84 с. 4. Гнатко М.М. Психологічні передумови роботи з обдарованими дітьми: Методичні рекомендації. Луцьк, 2018. 26 с 5. Гулей К. В. Про етичну компетентність сучасного вчителя. URL: http://oblosvita.com.	

6. Журба К. Формування етичної культури вчителів як необхідна умова сучасного виховання. Режим доступу: URL: <http://library.udpu.org.ua>.
7. Ковальчук В. М. Михайло Галушинський про вчителя та суспільне значення педагогічної праці. *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. Тернопіль. №1. 2003. Тернопіль. С. 75 – 78.
8. Ковальчук В. М. Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці. *I Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Педагогічна персоналістика: Теорія, історія, освітня практика»*, присвяченій 160-річчю від дня народження С. Русової 25 лютого 2016р., м. Івано-Франківськ. С.34
9. Ковальчук В. М. Людиноцентризм як гуманістично орієнтований підхід до формування нової людини. *Обрії*. 2014. №2 (35) С.47—49.
10. Ковальчук В. М. Професіоналізм педагога – головна умова забезпечення якості освіти. *Збірник наукових праць. Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди*. 2015. С.231-234.
11. Ковальчук В. М. Педагогічна культура викладача. Сучасний викладач у студентоцентричній моделі освітнього процесу університету. *Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару, 3-4 березня 2016 року*. м. Івано-Франківськ: Видавництво ТОВ «ВГЦ «Просвіта», 2016. С.41-44.
12. Ковальчук В.М. Педагогічні умови формування та розвитку творчої особистості. *Інтернаука: збірник наукових праць*. №15 (77). Том 1. Київ, 2019. С.45-49.
13. Ковальчук В.М. Управління навчальною та виховною діяльністю загальноосвітнього навчального закладу. *Збірник наукових праць Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди*. 2015. С.268-271.
14. Ковальчук В.М. . Педагогічні умови формування та розвитку творчої особистості // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука", Збірник наукових праць, №15 (77). том 1, Київ, 2019. С.45-49. <https://www.inter-nauka.com/ua/issues/2019/15/5310>
15. Ковальчук В.М. Професійна підготовка викладача закладу вищої освіти до розвитку креативної компетентності студента в освітньому процесі. *Науковий вісник «Освітні обрії»*. том 51 №2(2020). С. 124-127. https://ippo.if.ua/images/stories/Obrii_Osvit_Zag/ooo.pdf
16. Савчук Б.П., Ковальчук В.М. Формування емоційного інтелекту як компетентності майбутнього фахівця: Постановка проблеми. *Науково-педагогічний журнал «Молодь і ринок»* №5/184(2020), С.41-44. <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/223064>
17. Ковальчук В.М. Роль моделювання у вдосконаленні професійної майстерності викладача закладу вищої освіти «Освітні обрії», 1(52) 2021 с.107-111.
18. Савчук Б.П., Ковальчук В.М. Формування конфліктологічної компетентності майбутніх педагогів як складника педагогічної майстерності «Нова педагогічна думка», 2021 №3 (107), С.91-96.
19. Савчук Б.П., Ковальчук В.М. Коучингові техніки роботи з цінностями та особливості їхнього використання в підготовці майбутніх фахівців у ЗВО. *Молодь і ринок* №7-8. 2022. С.7-

20. Супрун М. О. Педагогіка: підручник для духовних і світських закладів освіти. К.: КДА, 2018. 400 с. 32.
21. Педагогічна майстерність, її елементи. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/2286/97/>
22. Яким має бути профіль вчителя у соціальній мережі? URL: <http://www.prosvitcenter.org/uk/yakym-maye-buty-profilvchytelya-u-sotsialnij-merezhi/>
23. Яким повинен бути сучасний педагог. URL: <http://old.lp.edu.ua/node/8510>

Викладач: Віра КОВАЛЬЧУК доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика